REZOLUȚIA (UE) 2023/1875 A PARLAMENTULUI EUROPEAN

din 10 mai 2023

conținând observațiile care fac parte integrantă din decizia privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului Agenției Europene de Mediu (AEM) aferent exercițiului financiar 2021

PARLAMENTUL EUROPEAN,

— având în vedere decizia sa privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului Agenției Europene de Mediu aferent exercițiului financiar 2021,

— având în vedere articolul 100 și anexa V la Regulamentul său de procedură,

— având în vedere avizul Comisiei pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară,

— având în vedere raportul Comisiei pentru control bugetar (A9-0143/2023),

A. întrucât, potrivit situației veniturilor și cheltuielilor sale ([1]), bugetul final al Agenției Europene de Mediu (denumită în continuare „agenția") aferent exercițiului financiar 2021 a fost de 64 867 177 EUR, ceea ce reprezintă o scădere de 27,64 % față de bugetul pe 2020; întrucât bugetul agenției provine în principal de la bugetul Uniunii și din contribuția statelor AELS (79,26 %) și din contribuțiile furnizate în temeiul unor acorduri speciale (20,73 %), îndeosebi pentru programul Copernicus;

B. întrucât în raportul său privind conturile anuale ale agenției pentru exercițiul financiar 2021 (denumit în continuare „raportul Curții"), Curtea de Conturi (denumită în continuare „Curtea") declară că a obținut asigurări rezonabile cu privire la fiabilitatea conturilor anuale ale agenției și cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente;

Gestiunea bugetară și financiară

1. constată cu satisfacție că eforturile de monitorizare a bugetului în cursul exercițiului financiar 2021 au avut ca rezultat o rată de execuție bugetară a creditelor de angajament din anul curent de 100 %, ceea ce reprezintă o ușoară creștere de 0,04 puncte procentuale față de 2020; constată că rata de execuție a creditelor de plată în exercițiul actual a fost de 84,90 %, ceea ce reprezintă o scădere de 1,18 % față de exercițiul precedent;

Performanța

2. remarcă realizările agenției în domenii precum biodiversitatea și ecosistemele, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, sănătatea umană și mediul, economia circulară și consumul de resurse, tendințele, perspectivele și răspunsurile în materie de sustenabilitate și, mai cu seamă, îndeplinirea obiectivului de a furniza evaluări și indicatori în sprijinul ambițiilor Uniunii în materie de sustenabilitate; mai remarcă și că 2021 a fost primul an de implementare a Strategiei SEE-Eionet 2021-2030, care este aliniată la prioritățile de politică ale UE;

3. subliniază că agenția pune la dispoziție informații solide și independente despre starea mediului; are numai cuvinte de laudă pentru calitatea rezultatelor sale publicate în 2021, precum: lansarea instrumentului MapMyTree, care se înscrie în angajamentul de a planta 3 miliarde de copaci aferent strategiei UE în domeniul biodiversității, sprijinirea negocierilor pentru Legea europeană a climei și instituirea Consiliului științific consultativ european privind schimbările climatice și lansarea unui nou portal web pentru a sprijini raportarea nivelurilor de zgomot;

4. reține că agenția folosește indicatori-cheie de performanță pentru o monitorizare cantitativă a performanței agenției în aspecte precum planificarea activității operaționale, îndeplinirea programului anual de lucru și gestionarea resurselor financiare și umane; ține să remarce, în special, rata de execuție din 2021 de 89 % atinsă la rapoartele și evaluările esențiale, care a fost puțin sub obiectiv, precum și rata de execuție bugetară de 95,2 % măsurată ca procent din plățile executate în termenul legal/contractual; apreciază faptul că indicatorii-cheie de performanță au fost îndepliniți și că agenția a atras atenția asupra măsurilor care pot îmbunătăți eficiența și eficacitatea muncii agenției; cu toate acestea, recomandă ca agenția să fie atentă la indicatorii nerealizați sau la care a rămas în urmă;

([1]) JO C 141, 29.3.2022, p. 12.

5. reține că în 2021 agenția a întreținut o cooperare fructuoasă cu Eionet, instituțiile Uniunii și actorii internaționali; apreciază foarte mult rolul-cheie jucat de agenție în sprijinirea acțiunilor în domeniul mediului și al climei care implementează politicile europene, Pactul verde european și propunerea privind cel de al optulea program de acțiune pentru mediu („PAM 8”);

6. reamintește că, în 2021, agenția și-a asumat noi sarcini care sprijină realizarea ambițiilor Europei în materie de mediu, ca parte a Pactului verde european și a PAM 8, contribuind, totodată, la îndeplinirea angajamentelor internaționale ale Europei și întărind astfel poziția AEM de sursă majoră de informații de mediu pentru fundamentarea politicilor;

Politica de personal

7. observă că la 31 decembrie 2021 schema de personal era completată în proporție de 99,28 %, fiind numiți 3 funcționari permanenți și 136 de agenți temporari din totalul de 140 de posturi autorizate în conformitate cu bugetul Uniunii (față de 130 de posturi autorizate în 2020); constată că în 2021 pentru agenție au lucrat și 79 de agenți contractuali și 18 experți naționali detașați; crede că, pentru a îndeplini cu brio sarcinile legate de eforturile Uniunii de a înfăptui neutralitatea climatică, o economie circulară și refacerea naturii, personalul ar trebui să își mărească efectivele în anii următori; reamintește că potrivit propunerii Comisiei de regulament pentru refacerea naturii, numai pentru a monitoriza îndeplinirea obiectivelor viitorului regulament vor fi necesare 12 posturi suplimentare; reamintește că factorii de decizie politică se bazează pe cunoștințele de specialitate și sprijinul agenției pentru a pune în practică reformele necesare pentru un viitor cu impact neutru asupra climei; roagă deci agenția și Comisia să vadă ce se poate face în acest sens și să informeze printr-un raport autoritatea care acordă descărcarea de gestiune; evidențiază că dacă i se alocă resurse insuficiente agenției se poate compromite capacitatea instituțiilor de a-și îndeplini angajamentele asumate prin Pactul verde european;

8. observă cu preocupare că în conducerea superioară a agenției nu există o reprezentare echilibrată între femei și bărbați, 6 membri din 9 (67 %) fiind bărbați; remarcă raportul echilibrat femei-bărbați în consiliul de administrație al agenției, unde 18 din 38 de membri (47 %) sunt bărbați; remarcă distribuția pe sexe echilibrată la nivelul întregului personal al agenției, 112 posturi din 206 (54 %) fiind ocupate de femei; invită agenția să ia măsuri concrete pentru a echilibra raportul numeric dintre femei și bărbați la toate nivelurile ierarhice ale agenției în cel mai scurt timp posibil și să informeze în consecință autoritatea care acordă descărcarea de gestiune;

9. constată că, ca reacție la raportul de descărcare de gestiune pe 2020, în politica sa de personal agenția a întocmit un cadru multianual de politică de resurse umane aliniat la Strategia SEE-Eionet pentru perioada 2021-2030, abordând cinci domenii de interes; constată, în plus, că agenția are un coordonator pentru confortul psihic al angajaților;

10. constată că în 2021, ca reacție la raportul de descărcare de gestiune pe 2020 referitor la finanțarea proiectelor sustenabile, agenția a alocat încă un agent temporar pentru a lucra la legislația privind finanțarea durabilă și că acest post a fost programat să fie valabil doar trei ani în fișa financiară, așa că, după această perioadă, agenția nu va mai putea să continue aceste sarcini de sprijin la nivelul actual;

11. constată că agenția continuă să îi trimită Comisiei evaluarea sa cu privire la necesarul de resurse; constată, totodată, că, după o discuție cu Comisia, noua legislație va prevedea funcții de sprijin și că agenția consideră că postul de sprijin în plus în legătură cu viitorul regulament privind refacerea naturii nu va fi suficient;

12. remarcă cu satisfacție că agenția are o politică de apărare a demnității persoanei și de prevenire a hărțuirii psihologice și sexuale, sprijinită, printre altele, de un curs online despre etică și integritate; reține că agenția pune la dispoziție pe intranetul său o rețea de consilieri confidențiali și informații practice despre cum se poate raporta presupusa hărțuire și cum se poate contacta un consilier confidențial;

13. reamintește că este important să se elaboreze o politică a resurselor umane pe termen lung care să aibă în vedere echilibrul dintre viața profesională și cea privată, orientarea pe tot parcursul vieții și oferirea de posibilități specifice de formare pentru dezvoltarea carierei, echilibrul de gen la toate nivelurile de personal, munca de la distanță, dreptul de a se deconecta, o reprezentare geografică mai echilibrată pentru ca toate statele membre să fie reprezentate corespunzător și recrutarea și integrarea persoanelor cu dizabilități, cărora să li se garanteze un tratament egal și să li se promoveze din plin șansele;

Achiziții publice

14. constată că agenția derulează în continuare activ proceduri de achiziții publice comune cu Comisia prin intermediul contractelor-cadru și apelează la o sumedenie de sisteme și servicii ale Comisiei;

15. află din raportul Curții că agenția a modificat un contract-cadru de servicii pentru prestarea de servicii de reparații și întreținere prin dublarea bugetului maxim inițial, de la 500 000 EUR la 1 000 000 EUR, și că justificarea invocată a fost derogarea aplicabilă procedurilor negociate fără publicare prealabilă, pentru care nu au fost îndeplinite condițiile, și că, în plus, nu au fost îndeplinite condițiile din Regulamentul financiar care permit modificarea contractelor fără o nouă procedură de achiziții publice; constată cu îngrijorare că după părerea Curții această modificare este neregulamentară; mai constată și că în 2021 nu s-au făcut plăți asociate acestui contract;

16. reamintește că în toate procedurile de achiziții publice este important să se asigure o concurență echitabilă între ofertanți și să se procure bunuri și servicii la cel mai bun preț, respectând principiile transparenței, proporționalității, egalității de tratament și nediscriminării; cere să se pună în funcțiune instrumentele informatice de achiziții publice electronice dezvoltate de Comisie; solicită să se actualizeze clarificarea procedurilor și a modelelor din orientările privind achizițiile publice; ia act cu preocupare de observația Curții cum că s-au înmulțit deficiențele în materie de achiziții publice, care rămân cea mai mare sursă de plăți neconforme cu reglementările pentru majoritatea agențiilor Uniunii;

Prevenirea și gestionarea conflictelor de interese și transparența

17. recunoaște că agenția aplică deja unele măsuri, înscrise într-un efort constant de a preveni și gestiona conflictele de interese și a asigura protecția avertizorilor de nereguli; constată că în 2021 nu s-au constatat deloc cazuri de nereguli, nici deschise, nici închise și nici pendinte; constată că în 2021 nu au fost raportate nici cazuri de conflicte de interese;

18. constată că agenția, ca reacție la raportul de descărcare de gestiune pe 2020, continuă să urmărească CV-urile și declarațiile de interese depuse și le reamintește membrilor consiliului de administrație care nu au făcut încă acest lucru să le depună și ei, în mod voluntar;

19. insistă că trebuie introduse mai sistematic norme privind transparența, incompatibilitățile, conflictele de interese, activitățile ilegale de lobby și practica „ușilor turnante”; invită agenția să își întărească mecanismele de control intern, inclusiv prin crearea unui mecanism intern de combatere a corupției;

Controlul intern

20. recunoaște schimbările structurale care au venit după lansarea proiectului „Locul de muncă în viitor”; remarcă pregătirile care se fac pentru proiectul de îmbunătățire a sistemului de management al calității menit să îndrepte neajunsurile depistate, ca, de exemplu, conformitatea doar parțială a componentelor-cadru ale mediului de control, și a activităților de control, informare și comunicare;

21. constată cu preocupare din raportul Curții că un contract-cadru pentru furnizarea de servicii de cantină și de catering la sediul agenției a fost prelungit cu două ocazii separate și că, pentru prima prelungire, agenția nu a depus o notă de excepție, ceea ce contravine standardelor de control intern ale agenției care impun documentarea, justificarea și aprobarea tuturor abaterilor de la norme; constată, de asemenea, cu preocupare că, în ce privește a doua prelungire, agenția a redactat și a anexat la dosar o notă de excepție, dar nu a înregistrat-o în registrul central al excepțiilor; află din răspunsul agenției că din cauza pandemiei de COVID-19 nu a putut să planifice și să lanseze o procedură de ofertare pentru un nou contract-cadru de prestări servicii; invită agenția să își consolideze sistemul de control intern în această privință;

22. află din raportul Curții că într-un contract pentru prestarea de servicii de asistență pentru sistemul de informații geografice agenția s-a folosit de un act adițional la contract pentru a prelungi prestarea serviciilor cu o lună, de la 28 februarie 2021 până la 31 martie 2021. constată cu îngrijorare că actul adițional a intrat în vigoare abia la 22 martie 2021, când a fost semnat de ambele părți contractante, ceea ce înseamnă efectiv că timp de 22 de zile prestarea serviciilor nu a fost acoperită de un contract; observă că, deși a descoperit acest lucru, agenția nu a completat o notă de excepție; reține explicația agenției că întârzierea s-a produs dintr-o scăpare; se bucură să audă că agenția își va înăspri controalele și procedurile pentru a reduce riscul de a nu încheia la timp prelungirea contractelor și pentru a avea certitudinea că se depun note de excepție dacă au loc încălcări involuntare ale Regulamentului financiar;

23. constată din raportul Curții că, în temeiul unui contract-cadru pentru furnizarea de servicii informatice, agenția a plătit servicii auxiliare, în cadrul unui pachet de activități separat, în valoare de 25 000 EUR, fără a verifica mai întâi profilurile exacte și tarifele zilnice pe care contractantul le-a aplicat efectiv când a prestat și a facturat serviciile; află din răspunsul agenției că a luat măsuri pentru a răspunde preocupărilor Curții cu ocazia comenzilor viitoare;

24. reamintește că este important să se consolideze sistemele de gestionare și control pentru a asigura buna funcționare a agenției; insistă ferm că este nevoie de sisteme eficiente de gestionare și control pentru a evita posibile cazuri de conflicte de interese, lipsa controalelor *ex ante*/*ex post*, gestionarea inadecvată a angajamentelor bugetare și juridice și neraportarea problemelor în registrul de excepții;

Digitalizarea și tranziția verde

25. află cu satisfacție că agenția a adoptat cadrul de digitalizare SEE-Eionet în aprilie 2021, derulând o serie de activități esențiale, printre care modernizarea infrastructurii sale de date și demararea unor proiecte care explorează utilizarea inteligenței artificiale; consideră lăudabil că agenția a lansat o serie de noi produse digitale și de îmbogățire a cunoștințelor în 2021, inclusiv Observatorul european pentru climă și sănătate și Exploratorul european de date privind clima în cadrul platformei Climate-ADAPT și rapoarte web interactive privind calitatea aerului și pericolele climatice;

26. constată, legat de rețeaua informatică a agenției și de peisajul amenințărilor la adresa securității cibernetice, că agenția a introdus rețele „albastre/verzi” în birouri, unde rețeaua verde înseamnă o separare a laptopurilor personalului de toate sistemele interne, iar rețeaua albastră este destinată laptopurilor care nu pot fi încă izolate și care dispun de un număr restricționat de aplicații software;

27. remarcă sistemul de management de mediu al agenției și angajamentul agenției de a deveni o organizație „neutră ca impact asupra climei”; reține că agenția a comandat un studiu în 2021 cu scopul de a identifica acțiuni fezabile pentru a-și reduce emisiile de gaze cu efect de seră și a contribui la atingerea neutralității climatice până în 2030;

28. reamintește că este important să se îmbunătățească gradul de digitalizare a agenției pentru operațiunile interne și gestionarea internă, dar și pentru a accelera digitalizarea procedurilor; accentuează că agenția trebuie să rămână proactivă în această privință, pentru a nu rămâne în urmă în cursa digitală față de alte agenții; atrage totuși atenția că trebuie luate toate măsurile de securitate necesare pentru a evita orice risc pentru securitatea online a informațiilor prelucrate;

29. încurajează agenția să colaboreze strâns cu Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică (ENISA) și cu Centrul de răspuns la incidente de securitate cibernetică pentru instituțiile, organismele și agențiile Uniunii (CERT-UE) și să facă evaluări periodice ale riscurilor pentru infrastructura sa informatică și audituri și testări periodice ale sistemelor sale de apărare cibernetică; sugerează să se ofere programe de instruire în domeniul securității cibernetice actualizate periodic tuturor angajaților agenției, inclusiv cadrelor de conducere; invită agenția să își elaboreze mai rapid politica de securitate cibernetică, să o prezinte până la 31 decembrie 2023 și să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune;

Continuitatea activităților în timpul crizei provocate de COVID-19

30. remarcă ideea agenției, ca răspuns la restricțiile impuse în contextul pandemiei, de a introduce recrutarea online, susținută de implementarea platformei de recrutare Systal, care a permis agenției să ducă la capăt un număr mare de recrutări în 2020 și 2021 și să rămână cu o rată scăzută de posturi vacante la sfârșitul anului;

31. consideră că merită apreciat că, cu toată pandemia de COVID-19, activitatea agenției a continuat să fie eficientă, flexibilă și ferită de întârzieri inutile în 2021; încurajează autoritatea să pună în practică lecțiile învățate în ce privește metodele de lucru de la distanță și hibride, astfel încât să identifice mai bine pe viitor ce reuniuni și ce sarcini se pot derula mai eficient de la distanță decât cu prezență fizică;

32. află că în 2021 agenția a început să pună în aplicare măsurile etalon de securitate cibernetică premergătoare Regulamentului de stabilire a unor măsuri pentru securitatea cibernetică în toate instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii (Regulamentul privind securitatea cibernetică), precum și o abordare de tip „neîncredere totală” și autentificarea multifactorială pentru toate serviciile interne și că privilegiile administrative informatice au fost reanalizate și limitate la minimum;

Alte observații

33. află că în 2021 agenția a lansat un proiect multianual, cu mai multe componente, pentru a-și raționaliza prezența online în următorii ani și cu scopul de a elabora politici mai ferme privind conținutul online pe toate platformele agenției și pentru a stabili o logică de navigare mai bună; reține că noul site web instituțional va fi conform cu orientările privind accesibilitatea WCAG 2.1;

34. reamintește cât este de important să se informeze îndeajuns populația de riscurile pe care le presupune inacțiunea în combaterea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea; consideră bine-venite activitățile de comunicare ale agenției în acest context, fie că este vorba de conținut audiovizual, dezbateri online, concursul anual de fotografie sau activități de comunicare locală, și invită agenția să își dezvolte și, dacă se poate, să își intețească activitățile în perioada următoare;

35. reține că agenția a prezidat EUAN (Rețeaua agențiilor UE), inclusiv majoritatea subrețelelor sale, în conformitate cu prioritățile UE în materie de digitalizare, ecologizare, reziliență și redresare, lucrând, printre altele, la sprijinirea tranziției verzi și contribuind la ecologizarea administrației EUAN;

36. invită agenția să își dezvolte în continuare sinergiile (de exemplu, în ceea ce privește resursele umane, gestionarea clădirilor, serviciile informatice și securitatea) și să își intensifice cooperarea, schimbul de bune practici și discuțiile cu alte agenții ale Uniunii privind domeniile de interes comun, pentru o mai bună eficiență;

37. face trimitere, pentru alte observații cu caracter orizontal care însoțesc decizia privind descărcarea de gestiune, la rezoluția sa din 10 mai 2023 ([2]) referitoare la performanțele, gestiunea financiară și controlul agențiilor.

([2]) Texte adoptate, P9_TA(2023)0190.